

Poročilo finančnega odseka

o novi uredbi službenih dohodkov učiteljskega osobja in o prenavedbi dotičnih zakonov.*)

Visoki deželni zbor!

Zahteve in prošnje za zboljšanje gmotnega stanja učitelstva na kranjskih javnih ljudskih šolah in uredbo sedanjih učiteljskih plač se množe od leta do leta. O načinu, kako naj se uravnajo učiteljske plače, da prizadetim kolikor mogoče vstrezajo, se učitelstvo samo dolgo ni moglo zjediniti. V deželnem odboru podani spomenici „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ z dne 24. vinotoka 1897, katero je smatrati kot izraz velike večine kranjskega učitelstva, pa zahtevajo v prvi vrsti, da se vpelje osebno-razredni sistem. Glavna težnja učiteljev je, da se odpravi sedanji krajevni plačilni sistem in da se vpelje status, v katerem bode vsakemu učitelju možno po gotovem številu let doseči večjo plačo.

Gledé krajevnega plačilnega sistema se čujejo podobne pritožbe tudi v drugih deželah. Na Moravskem se je že po zakonu z dne 24. mal. travna 1894. leta uvel osebno-razredni sistem. Tudi štajerski deželni odbor predlaga, da se učiteljske plače uravnajo v tem smislu.

V soglasju s c. kr. deželnim šolskim svetom predlaga deželni odbor v prilogi 60., da se tudi za kranjsko učitelstvo uvede osebno-razredni sistem. Temu predlogu je finančni odsek soglasno pritrdil in priznal, da sedanji dohodki učiteljskega osobja ne zadostujejo dejanskim potrebam in razmeram. Sedanje učiteljske plače se v obče opirajo še na zakon z dne 29. mal. travna 1873, dež. zak. št. 22 ter so se po zakonu z dne 29. listopada 1890, dež. zak. št. 23 le za malo zboljšale. Akoravno je finančni odsek priznal, da je uredba učiteljskih plač neizogibna, se mora vendar poudarjati, da so zahteve slovenskega učiteljskega društva pretirane, da jim že z ozirom na finančno stanje naše dežele absolutno ni mogoče popolnoma vstreči. Finančni odsek je moral v prvi vrsti upoštevati tudi finančni efekt in računati, za koliko bode v prihodnje potrebščina za naše šolstvo narasla. Takih dohodkov, kolikor jih želé naši učitelji, nima učitelstvo tudi v nobeni drugi deželi, izvzemši glavno stolno mesto Dunaj.

Na Kranjskem je sedaj sistemizovanih 610 učiteljskih mest, katero število služi za podlago nastopnim računom.

I. Po § 2. zakona z dne 29. listopada 1890. L., dež. zak. št. 23, spada od 610 učiteljev

v I. vrsto	5 ⁰ / ₀ ali	31 učiteljev,
II. „	10 ⁰ / ₀ „	61 „
III. „	35 ⁰ / ₀ „	213 „
IV. „	50 ⁰ / ₀ „	305 „

Po tej razvrstitvi znašajo plače za:

I. vrsto	31 učiteljev po	700 gld.	=	21.700 gld.
II. „	61 „ „	600 „	=	36.600 „
III. „	213 „ „	500 „	=	106.500 „
IV. „	305 „ „	450 „	=	137.250 „
Skupaj				302.050 gld.

*) Kadar bo izgotovljen stenografični zapisnik, bomo priobčili vso razpravo o povišanju plač po stenografičnem zapisniku. Uredn.

Prenos . 302.050 gld.
po odšteti prihranki za 80 za-
časni učiteljev po 90 gld. . = 7200 gld.
in 3⁰/₀ interkalare . . . = 9061 „ 16.261 „

tedaj še . . . 285.789 gld.
Osebnost in dopolnilne doklade . . . 2.440 „
skupaj torej . . . 288.189 gld.

Glavni nedostatek navedenega zakona je, da je neprimerno malo število učiteljskega osobja v I. in II. plačilni vrsti.

II. Po prvotnem predlogu deželnega odbora bi se učiteljske službe razvrstile tako:

I. 10⁰/₀— 61 učiteljskih mest po 700 gld. = 42.700 gld.
II. 15⁰/₀— 91 „ „ „ 600 „ = 54.600 „
III. 25⁰/₀—153 „ „ „ 550 „ = 84.150 „
IV. 50⁰/₀—305 „ „ „ 500 „ = 152.500 „
skupaj . . . 333.950 gld.
Dopolnilne doklade . . . 3.550 „
vse skupaj . . . 337.500 gld.

po odšteti prihranki za 80 začasni učiteljev = 8000 gld. in 3⁰/₀ interkalare =

10.018 gld., skupaj . . . 18.018 „
še . . . 319.482 gld.

V primeri s potrebščino ad I. . . 288.189 „
več za . . . 31.293 gld.

III. Po predlogu deželnega odbora in drugem eventualnem predlogu c. kr. deželnega šolskega sveta znaša potrebščina:

I. 10⁰/₀— 61 učiteljskih mest po 800 gld. = 48.800 gld.
II. 15⁰/₀— 91 „ „ „ 700 „ = 63.700 „
III. 25⁰/₀—153 „ „ „ 600 „ = 91.800 „
IV. 50⁰/₀—305 „ „ „ 500 „ = 152.500 „
vkup . . . 356.800 gld.

Osebnost in dopolnilne doklade . . . 1.800 „
vsega skupaj . . . 358.600 gld.

Odštevi prihranek za 80 začasni učiteljev à 100 gld. = 8000 gld. in 3⁰/₀ interkalare 10.704 gld. . . 18.704 „

znaša potrebščina za učiteljske plače . . 339.896 gld.

Ako se k temu prišteva še večji izdatek za stanarine v Ljubljani . . . 2.540 „

znaša potrebščina . . . 942.436 gld.
in v primeri s sedanjo ad I. . . 288.189 „
več za . . . 54.247 gld.

IV. Po prvem predlogu c. kr. deželnega šolskega sveta bi znašala potrebščina in bi se učiteljska mesta razvrstila tako:

I. 10⁰/₀— 61 učiteljskih mest po 800 gld. = 48.800 gld.
II. 20⁰/₀—122 „ „ „ 700 „ = 85.400 „
III. 30⁰/₀—183 „ „ „ 600 „ = 109.900 „
IV. 40⁰/₀—244 „ „ „ 500 „ = 122.000 „
vkup . . . 336.000 gld.
Dopolnilne doklade . . . 1.800 „
vsega skupaj . . . 367.800 gld.

odštevi prihranek za 80 začasni učiteljev = 8000 gld. in 3⁰/₀ interkalare 10.900 gld. skupaj 18.900 „

tedaj še . . . 348.900 gld.

Ako se k temu prišteva še večja potrebščina za stanarine . . . 2.540 „
skupaj . . . 351.440 gld.

v primeri s potrebščino ad I. . . 288.189 „
več za . . . 63.251 gld.

Peticiji učiteljic naših ljudskih šol za enakopravnost z učitelji se je tedaj ugodilo v obilni meri.

Učiteljstvo želi dalje, da se starostne doklade ali petletnice, katere znašajo sedaj okroglo 40.000 gld., zvišajo od 40 gld. na 60 gld., kar bi zopet več stroškov proužročalo za 20.000 gld. Ker se s predlaganim načrtom zakona odpre učiteljstvu razumno ugoden avancement in z ozirom na finančno stanje naše dežele, se finančni odsek ni mogel odločiti za to, da bi se vspešno z zvišanjem plač zvišale tudi petletnice.

Čez 30 let po stalnem nameščenju more dobiti učitelj v pokojnino uštevne plače 1040 gld., učiteljica pa 960 gld. Razun tega imajo vsi voditelji in voditeljice šol in vsi ljubljanski učitelji in učiteljice pravico do stanovanja ali do stanarin in vsi voditelji in voditeljice tudi do opravnin.

Potrebščina za ljudsko šolstvo je v poslednjih 22 letih narasla od 200.000 na 400.000 gld. ter bode po novem zakonu v prihodnjem letu znašala nad 450.000 gld. in v malo letih pol milijona.

Pri na 51.727 gld. izračunjenem povikšu se ni ozirom na večje pokojnine, katere morajo vsled pomnožitve učiteljskega osobja in zvišanja plač od leta do leta naraščati. Z zvišanjem plač se zvišajo tudi popojnine; za koliko, se danes še ne da določiti.

Število učiteljskih mest v višjih plačilnih razredih se zdatno zboljša. Dočim je do sedaj imelo samo 31 učiteljev po 700 gld. letne plače in 61 po 600 gld., jih bode v prihodnje dobivalo 61 po 800 gld., 91 po 700 gld. in 183 po 600 gld. Ker je sedaj samo 497 stalno nameščenih učiteljev in učiteljic, jih bode za sedaj v zadnjem razredu po 500 gld. faktično samo 114, tedaj manj kakor v 3. razredu.

V §§ 3. in 6. so se sprejele določbe, po katerih se smejo posebno odlične učiteljske moči tudi ne gledé na službeno dobo uvrstiti v višje plačilne razrede, kar je potrebno posebno za prehodno dobo. To število pa je omejeno na peti del učiteljskih oseb v posameznih razredih.

Ker se je sprejelo načelo, da mora vsak učitelj dobiti vsaj tako plačo, kakor jo je imel do sedaj, in da se takoj uvrsti v plačilno vrsto, katera vstreza tej plači, in ker so vsi sedanji posebni veroučitelji (3) nameščeni z letno plačo 700 gld., se predlaga, da se tudi zakon z dne 5. grudnia 1889. l., št. 22 (§ 6.) spremeni tako, da se veroučitelji takoj uvrsté v II. razred in pozneje po statusu v I. razred. Veroučitelji so tudi v drugih deželah uvrščeni v višje plačilne razrede.

Ker pride po načrtu zakon s 1. vinotokom t. l. v veljavo, se predlaga, da se od dne 25. svečana 1897. l. privoljenih izrednih podpor izplača le toliko, kolikor bi učiteljske osebe po novem zakonu pri plačah morebiti manj dobile, kakor do sedaj s temi podporami.

Prošnjam učiteljstva v Kranju in v Postojini za dovolitev stanarin in draginjskih doklad se z ozirom na to, da se po novem zakonu večini prosilcev gmotno stanje zboljša in da imajo učitelji v Kranju in v Postojini tudi postranske zasluzke posebno pri obrtno nadaljevalnih šolah, ne more vstreči.

Finančni odsek tedaj predlaga:

Visoki deželni zbor izvoli skleniti:

1.) Priloženemu načrtu zakona se ustavno pritrjuje.

2.) Deželnemu odboru se naroča, da načrtu izposluje

Najvišje potrjenje. (Sprejeto.)

Resolucija.

Polovico v deželnozborski seji dne 25. svečana 1897. l. dovoljenih draginjskih doklad in podpor je izplačati dne 1. mal. srpana 1898. l., ostanek pa naj se izplača dne 1. grudnia 1898. l. in le v toliko, kolikor bi deležne učiteljske osebe po novem zakonu manj dobile, kakor do sedaj s temi podporami vred. (Sprejeto.)

V Ljubljani, dne 24. svečana 1898.

Dr. Papež,
načelnik.

Višnikar,
poročevalec.

Zakon

z dne

veljaven za vojvodino Kranjsko,

s katerim se prenamejajo nekatera določila zakonov z dne 29. listopada 1890. l., dež. zak. št. 23. in z dne 5. grudnia 1879. l., dež. zak. št. 22.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

Člen I.

§§ 2., 3., 5. in 6. zakona z dne 29. listopada 1890. l., dež. zak. št. 23. so v svoji sedanji besedi razveljavljeni in se odslej glase tako:

§ 2.

Letne plače na javnih občnih ljudskih šolah stalno nameščenih učiteljskih oseb so razdeljene v štiri vrste, in sicer:

v plače	I. vrste	z 800 gld.
" "	II. "	" 700 "
" "	III. "	" 600 " in
" "	IV. "	" 500 "

Učiteljice so enake z učitelji, samo v I. in II. plačilni vrsti se določajo plače učiteljic z 90 odstotki letne plače, katero dobiva moško učiteljsko osobje v enaki plačilni vrsti.

Letna plača začasno nameščenih učiteljev (učiteljic) je določena s 400 gld.

§ 3.

Od skupnega števila učiteljskih oseb pripada v I. vrsto deset odstotkov, v II. vrsto petnajst odstotkov, v III. vrsto trideset odstotkov in v IV. vrsto petinštirideset odstotkov.

Držeč se teh določil uvrsti deželno šolsko oblastvo pri prvi sestavi osebnega statusa učiteljsko osobje z ozirom na njegov službeni čas v stalni lastnosti in na zadovoljilno službovanje.

Poznejša pomaknitev iz ene plačilne vrste v naslednjo višjo vrsto se vrši pod istimi pogoji.

Z ozirom na izvrstno službovanje in na posebne razmere službenega mesta more se učiteljsko osobje uvrstiti odnosno premakniti v višjo plačilno vrsto tudi ne gledé na službeni čas, vendar pa mora biti od izpraznjenih mest najmanj $\frac{4}{5}$ mest nameščenih po službenem času naprejšnje plačilne vrste.

Pomaknitev iz ene plačilne vrste v naslednjo višjo se vrši praviloma le enkrat v letu, in sicer po razmerju osebnega statusa od dne 1. prosinca vsakega leta.

Ako se v kaki drugi deželi že stalno nameščena učiteljska oseba namesti na Kranjskem kot učitelj in